

PRZEMYSŁAW ŻURAWLEW¹ , SEBASTIAN SALATA²

Mrówki (Hymenoptera: Formicidae) powiatu pleszewskiego (Nizina Wielkopolsko-Kujawska)

<http://doi.org/10.5281/zenodo.5646958>

¹Projekt Orthoptera Polski, Żbiki 45, 63–304 Czermin, Polska, email: grusleon@gmail.com, ORCID 0000-0001-8043-7883

²Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej, Uniwersytet Wrocławski, ul. Przybyszewskiego 65, 51–148 Wrocław, Polska, email: sebastian.salata@uwr.edu.pl, ORCID 0000-0003-0811-2309

Abstract: Ants (Hymenoptera: Formicidae) of Pleszew County (Wielkopolsko-Kujawska Lowland). Presented paper is a summary of faunistic inventory conducted in the Pleszew district in years 2011–2020. As many as 33 ant species, members of 10 genera, were collected. The three dominant genera recorded from this district were *Formica* (9 species), *Lasius* (7 species), and *Myrmica* (6 species). As a result of this study, three species were recorded for the very first time for the Wielkopolsko-Kujawska Lowland: *T. parvulus*, *T. clypeatus* and *L. emarginatus*. Additionally, new distribution records were noted for two rare ant species: *T. interruptus* and *T. corticalis*.

Key words: Hymenoptera, Formicidae, faunistics, new regional data.

WSTĘP

Stan poznania myrmekofauny Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej został szczegółowo podsumowany przez CZECHOWSKIEGO *et al.* (2012). Autorom tej pracy udało się potwierdzić występowanie 49 gatunków mrówek, co stanowiło prawie połowę liczby gatunków znanych z Polski. Wykaz ten ujawnił jednak, że wiedza o różnorodności tych owadów jest fragmentaryczna i należało oczekiwać kolejnych doniesień uzupełniających poznanie składu gatunkowego mrówek tego regionu.

Zgodnie z oczekiwaniami, w późniejszych latach ukazały się kolejne doniesienia faunistyczne, w których wykazane zostały dwa gatunki nowe dla Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej: *Temnothorax parvulus* i *T. clypeatus* (SALATA *et al.* 2018), uzupełnione zostały dane o rozmieszczeniu kilku innych rzadkich gatunków (MICHLEWICZ 2014, SALATA *et al.* 2015, 2018, BOROWIEC & WALEŃSKI 2020) i opisane zostały preferencje siedliskowe dwóch inwazyjnych gatunków odnalezionych w Palmiarni Poznańskiej (SALATA *et al.* 2015). W oparciu o opublikowane dane, z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej znanych jest aktualnie 51 gatunków mrówek, co stanowi ponad połowę gatunków znanych z kraju. Wynik ten wskazuje, że region ten wciąż nie jest dostatecznie poznany i wymaga dalszych badań.

Podsumowanie o mrówkach powiatu pleszewskiego, jest kolejnym po osowatych (ŻYŁA *et al.* 2020) doniesieniem, które ma na celu wypełnienie luki w wiedzy o rozmieszczeniu błonkówek w tej części Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

TEREN BADAŃ

Krajobraz obszaru badań ukształtowało zlodowacenie środkowopolskie, a fizjograficznie należy on do regionu Niziny Południowowielkopolskiej, leżąc na pograniczu Wysoczyzny Kaliskiej i Równiny Rychwalskiej. Na obszarze powiatu pleszewskiego (713,07 km²), zdecydowanie dominują grunty orne, które zajmują około 70% jego powierzchni. Lasy i grunty leśne zajmują około 20%, łąki i pastwiska około 5%, a pozostałe grunty około 5%. Znajdują się tu trzy obszary Natura 2000: „Dąbrowy Krotoszyńskie”, „Glinianki w Lenartowicach” i „Puszcza Pyzdrska”. Największymi rzekami są: Proсна, Lutynia, Ner, Ciemna i Giszka, a największym akwenem jest zbiornik zaporowy w Gołuchowie (51,5 ha). W północno-wschodniej części powiatu pośród rozległych borów sosnowych znajduje się kilkadziesiąt torfowisk z dużym udziałem mchów torfowców. Duże obszary lasy liściaste, z dominującym dębem szypułkowym, występują pod Taczanowem i Gołuchowem. Na omawianym obszarze znajduje się ponad 50 parków podworskich i założeń parkowych, w których zachowały się stare drzewa (KONDRACKI 2011, ŻURAWLEW 2014, 2018).

MATERIAŁ I METODY

Badania terenowe prowadzono w latach 2011-2020 na 88 stanowiskach odławiając około 6100 okazów. Miały one na celu wykrycie jak największej liczby gatunków mrówek, dlatego połowy prowadzono w różnych siedliskach (lasy, łąki, odłogi, ogrody, skalniaki, piaszczyska, nieużytki, parki podworskie, środowiska antropogeniczne), stosując rozmaite metody (na upatrzonego, białe miski, pułapki Barbera, koszenie roślinności, przesiewanie ściółki). Zebrane owady konserwowano w 75% alkoholu. Prawie wszystkie owady zebrał pierwszy z autorów (PŻ), natomiast oznaczeń dokonał prawie wyłącznie drugi autor (SS). W przeglądzie gatunków podano informacje o tym, kto zebrał i oznaczył poszczególne okazy tylko wyjątkowo – gdy dotyczyło to innych niż autorzy osób. Przy najrzadziej zanotowanych gatunkach podano szczegółowe informacje o liczbie odłowionych osobników, siedlisku i metodzie odłowu. Użyte skróty: w – robotnica, q – królowa.

Pomoc w pracach terenowych okazali: Eugeniusz Markiewicz (EM), Tomasz Rutkowski (TR), Amelia Żurawlew, Olga Żurawlew i Danuta Żurawlew. Okazy z terenu badań oznaczyli również: dr Alicja Miszta (AM), prof. Lech Borowiec (LB), dr Marek L. Borowiec (MB) i dr Jacek Wendzonka (JW). Wszystkim tym osobom składamy serdecznie podziękowania. Dane o biologii i rozmieszczeniu gatunków zaczerpnięto za CZECHOWSKIM *et al.* (2012).

WYKAZ STANOWISK

Poniżej scharakteryzowano poszczególne stanowiska, podając kolejno: miejscowość, UTM, koordynaty geograficzne, środowisko i metodę połowu. W przypadku stosowania białych misek i pułapek Barbera podano okresy ich stosowania w poszczególnych miejscach.

Białobloty [YT07], 52°02'57,3"N/17°56'44,9"E, skraj boru sosnowego, na upatrzonego; **Broniszewice (1) [XT95]**, 51°56'42,5"N/17°47'52,0"E, szkółka drzew i krzewów, drewniane szopy, na upatrzonego; **Broniszewice (2) [XT95]**, 51°56'20,3"N/17°47'47,6"E, stara czereśnia, na upatrzonego; **Broniszewice (3) [XT96]**, 51°57'45,5"N/17°47'13,3"E, brzeg zbiornika wodnego, na upatrzonego; **Broniszewice (4)**

[**XT96**], 51°58'16,1"N/17°49'40,7"E, drzewa owocowe, na upatrzonego; **Broniszewice (5)** [**XT96**], 51°58'06,9"N/17°49'24,5"E, wiązy, na upatrzonego; **Broniszewice (6)** [**XT96**], 51°57'33,9"N/17°47'29,9"E, mur przy cmentarzu, na upatrzonego; **Broniszewice (7)** [**XT96**], 51°57'55,0"N/17°50'08,4"E, nieużytek w sąsiedztwie łąk, białe miski (kwiecień–czerwiec 2013); **Broniszewice (8)** [**XT96**], 51°57'40,9"N/17°48'59,8"E, park podworski, na upatrzonego; **Broniszewice (9)** [**XT96**], 51°58'02,6"N/17°49'00,4"E, plac zabaw z piaskiem, na upatrzonego; **Broniszewice (10)** [**XT96**], 51°57'30,5"N/17°48'49,4"E, szkółka drzew liściastych, na upatrzonego; **Broniszewice (11)** [**XT96**], 51°58'27,3"N/17°48'58,7"E, ściółka spod przydrożnego klonu, przesiewanie; **Brzezie** [**XT95**], 51°53'09,4"N/17°51'52,5"E, park podworski, na upatrzonego; **Chocz (1)** [**XT96**], 51°58'32,6"N/17°52'03,9"E, łąka koło klasztoru, koszenie, na upatrzonego; **Chocz (2)** [**XT96**], 51°59'22,2"N/17°52'08,1"E, mostek i łąka nad strumieniem Błotnia, koszenie; **Chocz (3)** [**XT96**], 51°58'50,7"N/17°52'16,0"E, nieużytek, na upatrzonego; **Czarnuszka** [**XT84**], 51°51'25,3"N/17°41'48,8"E, park podworski, na upatrzonego; **Dobra Nadzieja** [**XT94**], 51°51'31,5"N/17°47'19,0"E, drzewa liściaste, trawnik i szopa z drewnem, na upatrzonego; **Gizalki (1)** [**XT97**], 52°03'04,9"N/17°47'23,9"E, bór sosnowy, pułapki Barbera (kwiecień–maj 2018); **Gizalki (2)** [**XT97**], 52°03'06,3"N/17°47'29,3"E, brzeg torfowiska, przesiewanie ściółki, pułapki Barbera (kwiecień–maj 2018); **Gizalki (3)** [**XT97**], 52°03'07,9"N/17°47'24,1"E, śródleśna wydma, na upatrzonego; **Gizalki (4)** [**XT97**], 52°03'09,8"N/17°47'20,4"E, piaskownia w borze sosnowym, przesiewanie ściółki, na upatrzonego; **Goluchów (1)** [**YT04**], 51°50'26,9"N/17°56'21,0"E, Gołuchowski Ośrodek Turystyki i Rekreacji, las sosnowy, drewniane domki, na upatrzonego; **Goluchów (2)** [**YT04**], 51°51'27,4"N/17°55'51,5"E, drzewa liściaste i łąka nad stawami, przesiewanie ściółki, na upatrzonego; **Goluchów (3)** [**YT04**], 51°49'31,4"N/17°56'48,1"E, piaszczysty dukt w lesie, przy „Głazie św. Jadwigi”, na upatrzonego; **Goluchów (4)** [**YT04**], 51°50'47,7"N/17°56'05,7"E, łąka i zabudowa przy agroturystyce „Pod Bocianem”, na upatrzonego; **Goluchów (5)** [**YT04**], 51°50'55,0"N/17°56'19,8"E, trawnik i orzech włoski, na upatrzonego; **Goluchów (6)** [**YT04**], 51°51'13,0"N/17°55'53,7"E, podmokła łąka w arboretum, białe miski i pułapki Barbera (lipiec 2015); **Goluchów (7)** [**YT04**], 51°51'40,0"N/17°56'09,4"E, sucha, koszona łąka w arboretum, białe miski i pułapki Barbera (lipiec 2015); **Goluchów (8)** [**YT04**], 51°50'47,7"N/17°56'05,7"E, chodnik przy budynku Muzeum Leśnictwa, na upatrzonego; **Izbiczo** [**XT74**], 51°50'26,7"N/17°35'09,0"E, skraj lasu mieszanego, na upatrzonego; **Jedlec** [**YT04**], 51°50'46,2"N/17°57'44,9"E, park podworski, na upatrzonego; **Józefów** [**XT96**], 52°00'52,6"N/17°52'31,0"E, torfowisko, pułapki Barbera (maj–czerwiec 2016); **Kajew** [**XT94**], 51°51'21,2"N/17°53'45,7"E, park podworski, na upatrzonego; **Kowalew** [**XT85**], 51°53'33,4"N/17°44'37,0"E, skalniak, na upatrzonego; **Kwileń (1)** [**XT96**], 52°00'13,0"N/17°49'59,9"E, lipy i piaszczyste boisko szkolne, na upatrzonego; **Kwileń (2)** [**XT96**], 51°59'27,5"N/17°50'23,8"E, łęg nad rzeką Prosną, koszenie, na upatrzonego, białe miski (kwiecień–czerwiec 2013); **Kwileń (3)** [**XT96**], 51°59'27,5"N/17°50'23,8"E, nasłoneczniony ogród z trawnikiem, skalniakiem, krzewami i drzewami, na upatrzonego, białe miski (kwiecień–sierpień 2013); **Kwileń (4)** [**XT96**], 52°00'07,4"N/17°50'14,6"E, skraj boru sosnowego, na upatrzonego; **Lenartowice** [**XT95**], 51°54'58,1"N/17°49'03,6"E, obszar Natura 2000 „Glinianki w Lenartowicach”, glinianki, niska roślinność, białe miski (maj–sierpień 2013); **Ludwina** [**XT94**], 51°51'22,4"N/17°49'21,4"E, las mieszany, przesiewanie ściółki; **Marszew** [**XT95**], 51°55'44,1"N/17°47'26,8"E, ściółka spod kępy klonów, przesiewanie; **Niniew** [**XT96**], 52°00'22,3"N/17°49'36,9"E, częściowo czynna żwirownia, białe miski (maj–sierpień 2013); **Nowa Kaźmierka** [**XT96**], 52°01'30,7"N/17°52'01,5"E, torfowisko otoczone

borem sosnowym, pułapki Barbera (maj–czerwiec 2016); **Orlina Duża [XT97]**, 52°04'31,9"N/17°55'04,9"E, bór sosnowy, pułapki Barbera (kwiecień–maj 2018); **Piekarzew [XT85]**, 51°54'32,8"N/17°43'33,5"E, zrąb w lesie mieszanym, na upatrzonogo; **Piła [YT05]**, 51°57'06,0"N/17°55'07,7"E, zabudowa ze starym sadem i przyległymi nieużytkami, na upatrzonogo; **Pleszew (1) [XT95]**, 51°53'38,8"N/17°46'57,2"E, Park Miejski ze starymi drzewami, na upatrzonogo; **Pleszew (2) [XT95]**, 51°53'58,6"N/17°47'28,1"E, Ogródek Jordanowski ze starymi drzewami, na upatrzonogo; **Pleszew (3) [XT95]**, 51°53'04,3"N/17°46'49,1"E, os. Mieszka I, blok mieszkalny, na upatrzonogo; **Pleszew (4) [XT95]**, 51°53'34,7"N/17°46'29,2"E, ul. Lipowa, topole i łąka nad rzeczką Ner, na upatrzonogo; **Pleszew (5) [XT95]**, 51°53'47,0"N/17°46'34,8"E, ul. Osiedlowa, drzewa liściaste i boisko, na upatrzonogo; **Pleszew (6) [XT95]**, 51°54'34,7"N/17°47'40,2"E, ul. Prokopowska, nieużytek z drzewami i krzewami, na upatrzonogo, białe miski (maj–czerwiec 2013); **Pleszew (7) [XT95]**, 51°53'49,7"N/17°45'49,3"E, ul. Szpitalna, chodnik, na upatrzonogo; **Pleszew (8) [XT95]**, 51°53'41,9"N/17°46'17,1"E, ul. Wierzbowa, chodnik, na upatrzonogo; **Pleszew (9) [XT95]**, 51°53'35,0"N/17°46'13,6"E, turzycowisko nad rzeczką Ner, pułapki Barbera (kwiecień–maj 2019); **Psienie Ostrów [XT86]**, 51°57'50,1"N/17°45'40,0"E, park podworski, na upatrzonogo; **Sowina [XT94]**, 51°50'09,2"N/17°48'38,8"E, ogród przydomowy, na upatrzonogo; **Sowina Błotna [XT94]**, 51°50'06,7"N/17°47'17,5"E, stara śliwa i boisko szkolne, na upatrzonogo; **Stara Kaźmierka (1) [XT96]**, 52°00'26,5"N/17°50'05,1"E, pniak dębowy przy leśnym dukcie, na upatrzonogo; **Stara Kaźmierka (2) [XT96]**, 52°00'13,6"N/17°50'20,4"E, młodnik sosnowy z piaszczyskami, białe miski i pułapki Barbera (kwiecień–sierpień 2013, maj–czerwiec 2019); **Stara Kaźmierka (3) [XT96]**, 52°00'34,5"N/17°51'33,2"E, trawnik przy zabudowie, na upatrzonogo; **Stary Olesiec [XT96]**, 51°57'50,9"N/17°54'39,9"E, dukt w borze sosnowym, na upatrzonogo; **Studzianka [XT97]**, 52°04'48,8"N/17°52'14,3"E, opuszczony budynek, na upatrzonogo; **Szkućla [YT04]**, 51°48'39,6"N/17°55'11,4"E, park podworski, na upatrzonogo; **Szymanowice (1) [XT87]**, 52°03'25,4"N/17°44'39,7"E, cmentarz, na upatrzonogo; **Szymanowice (2) [XT87]**, 52°03'11,4"N/17°43'30,7"E, park podworski, na upatrzonogo; **Taczanów (1) [XT84]**, 51°50'18,9"N/17°43'45,7"E, las dębowy, przesiewanie ściółki, na upatrzonogo; **Taczanów (2) [XT84]**, 51°49'52,1"N/17°45'13,3"E, skraj lasu dębowego, na upatrzonogo; **Tomice [XT87]**, 52°03'44,7"N/17°44'00,0"E, łąka i ols na rowem, przesiewanie ściółki, na upatrzonogo; **Trzebin [XT74]**, 51°51'59,5"N/17°33'04,1"E, park podworski, na upatrzonogo; **Tursko [YT05]**, 51°52'47,4"N/17°56'09,2"E, park podworski, na upatrzonogo; **Wieczyn [XT86]**, 52°00'42,7"N/17°45'30,3"E, park podworski, na upatrzonogo; **Zawady [XT95]**, 51°54'54,9"N/17°53'18,7"E, dukt w lesie mieszanym, na upatrzonogo; **Zawidowice [XT95]**, 51°54'27,0"N/17°51'51,4"E, orzech włoski przy zabudowie, na upatrzonogo; **Żbiki (1) [XT96]**, 51°58'21,3"N/17°47'22,5"E, las dębowo–grabowy, przesiewanie ściółki, koszenie, na upatrzonogo; **Żbiki (2) [XT96]**, 51°58'54,0"N/17°48'12,0"E, ogródek, skalniaki, trawniki, budynek z drewnem, na upatrzonogo; **Żbiki (3) [XT96]**, 51°59'04,5"N/17°47'21,9"E, odłóg, białe miski, pułapki Barbera (maj 2016); **Żbiki (4) [XT96]**, 51°59'34,9"N/17°48'06,2"E, ols i łąka, przesiewanie ściółki, na upatrzonogo; **Żbiki (5) [XT96]**, 51°58'34,1"N/17°47'09,5"E, polana w lesie mieszanym, na upatrzonogo; **Żbiki (6) [XT96]**, 51°59'07,0"N/17°47'15,6"E, skraj boru sosnowego, pułapki Barbera (maj 2016); **Żbiki (7) [XT96]**, 51°58'42,6"N/17°48'47,0"E, ściółka spod olsz nad rowem, przesiewanie; **Żegocin (1) [XT96]**, 51°59'20,8"N/17°47'10,6"E, brzeg zbiornika śródlęsnego, koszenie, na upatrzonogo; **Żegocin (2) [XT96]**, 51°59'59,7"N/17°47'06,1"E, lipy i mur przy kościele, na upatrzonogo; **Żegocin (3) [XT96]**, 51°59'36,0"N/17°47'30,1"E,

lipa przy cmentarzu, na upatrzonego; **Żegocin (4) [XT96]**, 51°59'18,3"N/17°46'58,9"E, odłóg, koszenie; **Żegocin (5) [XT96]**, 51°59'54,4"N/17°47'23,7"E, park podworski, na upatrzonego; **Żegocin (6) [XT96]**, 51°59'33,8"N/17°47'45,5"E, skraj lasu mieszanego ze suchymi świerkami, koszenie, na upatrzonego, pułapki Barbera (maj–czerwiec 2017).

PRZEGLĄD WYKAZANYCH GATUNKÓW

Dolichoderinae FOREL, 1878

Dolichoderus quadripunctatus (LINNAEUS, 1771)

Broniszewice (1) [XT95]: 27.04.2018; Broniszewice (2) [XT95]: 28.04.2018; Dobra Nadzieja [XT94]: 1.06.2019; Gołuchów (2) [YT04]: 14.06.2013, 22.07.2015, 25.07.2019, 11.07.2020; Gołuchów (5) [YT04]: 16.06.2013; Kwileń (1) [XT96]: 20.09.2017; Kwileń (2) [XT96]: 9.06.2013; Kwileń (3) [XT96]: 26.05.2017, 10.08.2017; Pleszew (5) [XT95]: 17.06.2013, 5.04.2018; Pleszew (6) [XT95]: 5.07.2013, leg. PŻ, det. JW., 15.06.2013, 9.09.2015; Żbiki (1) [XT96]: 2.04.2017, 20.08.2017; Żbiki (2) [XT96]: 20.04.2019, 12.06.2019, 10.06.2020, 20.06.2019; Żbiki (4) [XT96]: 26.04.2020; Żegocin (2) [XT96]: 15.08.2018; Żegocin (3) [XT96]: 5.07.2018; Żegocin (6) [XT96]: 29.05.2017.

W Polsce jest to gatunek szeroko rozmieszczony i do niedawna uznawany za rzadki. W ostatnich latach coraz częściej notowany na nowych stanowiskach, wśród których dominują lokalizacje z obszarów synantropijnych. Obligatoryjny dendrofil związany głównie z lasami liściastymi i mieszanymi. Jednak stwierdzany był również w miejskich parkach i sadach. Gniazda zakłada w martwych pniach lub kłodach. Na terenie powiatu pleszewskiego wykazany na 16 stanowiskach, najczęściej przy zabudowaniach, przy budynkach z drewnem, na płotach, rzadziej w lasach liściastych.

Formicinae LATREILLE, 1809

Lasius brunneus (LATREILLE, 1798)

Broniszewice (5) [XT96]: 3.04.2017; Broniszewice (8) [XT96]: 11.10.2018; Broniszewice (10) [XT96]: 16.08.2017; Dobra Nadzieja [XT94]: 15.05.2011, leg. PŻ, det. MB; Gołuchów (1) [YT04]: 27.07.2017; Gołuchów (2) [YT04]: 16.03.2017; Kwileń (2) [XT96]: 28.04.2013, 26.05.2013, 2.06.2013, 9.06.2013, 29.03.2017, 2.04.2018; Niniew [XT96]: 9.05.2013; Pleszew (1) [XT95]: 20.06.2015, 31.03.2017; Pleszew (2) [XT95]: 29.03.2017; Pleszew (3) [XT95]: 17.06.2017; Pleszew (4) [XT95]: 15.06.2013; Pleszew (5) [XT95]: 15.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Pleszew (6) [XT95]: 16.07.2011, leg. PŻ, det. MB, 14.05.2017; Taczanów (1) [XT84]: 30.03.2019, 3.04.2017; Zawady [XT95]: 28.06.2013; Żbiki (1) [XT96]: 2.04.2017; Żbiki (2) [XT96]: 20.02.2018, 12.06.2018, 8.10.2018; Żbiki (4) [XT96]: 5.04.2018, 25.02.2019, 26.04.2020; Żegocin (5) [XT96]: 5.07.2018; Żegocin (6) [XT96]: 31.03.2017, 22.05.2017, 29.05.2017, 6.06.2017, 25.02.2019.

Pospolity gatunek dendrofilny powszechnie spotykany w lasach liściastych lub mieszanych. Wykazywany był także ze stanowisk antropogenicznych. W powiecie pleszewskim wykazany na 21 stanowiskach.

Lasius emarginatus (OLIVIER, 1792)

Gołuchów (5) [YT04]: 8.04.2018, 1w; Żbiki (1) [XT96]: 16.04.2018, 5w.

Rzadki gatunek uznawany za najbardziej termofilny ze środkowoeuropejskich gatunków z podrodzaju *Lasius* s. str. Zasiadla suche lasy i łąki, najczęściej ze słabo rozwiniętą

roślinnością i mocno kamienistym podłożem. Na obszarze badań odłowiony na trawniku przy zabudowie i w lesie dębowo–grabowym. Nowy gatunek dla Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej.

Lasius flavus (FABRICIUS, 1782)

Broniszewice (3) [XT96]: 13.05.2019; Kowalew [XT85]: 19.07.2019; Kwileń (3) [XT96]: 14.05.2013, 22.04.2019; Kwileń (4) [XT96]: 20.09.2017, 26.07.2017; Nowa Kaźmierka [XT96]: 26.05.2016; Pleszew (6) [XT95]: 30.04.2013, 17.05.2013; Sowina Błotna [XT94]: 10.09.2020; Stary Olesiec [XT96]: 9.04.2018; Żbiki (2) [XT96]: 6.09.2018, 18.09.2018, 29.05.2020.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek zasiedlający ekstremalnie różne siedliska. Jego gniazda lokalizowano zarówno na kserotermicznych murawach jak i na torfowiskach. Na terenie powiatu pleszewskiego odłowiony na 9 stanowiskach.

Lasius fuliginosus (LATREILLE, 1798)

Broniszewice (1) [XT95]: 16.04.2018; Broniszewice (8) [XT96]: 4.09.2018; Brzezcie [XT95]: 31.08.2018; Chocz (2) [XT96]: 21.08.2017; Dobra Nadzieja [XT94]: 7.08.2015; Gołuchów (2) [YT04]: 14.06.2013, 7.06.2016, 16.03.2017, 25.07.2019; Kwileń (2) [XT96]: 29.03.2017; Kwileń (3) [XT96]: 23.06.2011, leg. PŻ, det. MB, 4.08.2013; Ludwina [XT94]: 18.02.2019; Piekarszew [XT85]: 21.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Piła [YT05]: 6.10.2017, leg. EM, det. SS; Pleszew (5) [XT95]: 11.09.2017; Pleszew (6) [XT95]: 31.05.2011, leg. PŻ, det. MB; Psienie–Ostrów [XT86]: 1.09.2018; Sowina Błotna [XT94]: 23.09.2016, 27.09.2019, 10.09.2020; Studzianka [XT97]: 7.06.2014; Szkudła [YT04]: 2.09.2018; Szymanowice (2) [XT87]: 30.08.2018; Tomice [XT87]: 13.08.2017; Wieczyn [XT86]: 30.08.2018; Zawady [XT95]: 28.06.2013; Żbiki (1) [XT96]: 16.04.2018; Żbiki (2) [XT96]: 18.07.2015, 16.05.2017; Żbiki (4) [XT96]: 26.04.2020; Żbiki (5) [XT96]: 16.09.2017.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek dendrofilny, występujący na drzewach liściastych, zarówno w lasach jak i na pojedynczych drzewach. Na terenie powiatu pleszewskiego odnotowany na 25 stanowiskach.

Lasius niger (LINNAEUS, 1758)

Broniszewice (1) [XT95]: 7.04.2018; Broniszewice (4) [XT96]: 8.04.2018; Broniszewice (7) [XT96]: 3.05.2013, 9.05.2013, 20.05.2013, 17.06.2013; Broniszewice (8) [XT96]: 11.10.2018; Broniszewice (10) [XT96]: 1.08.2017; Chocz (1) [XT96], 17.06.2019; Chocz (3) [XT96]: 21.06.2019; Czarnuszka [XT84]: 26.05.2018; Dobra Nadzieja [XT94]: 15.05.2011, leg. PŻ, det. MB, 6.05.2017; Gołuchów (1) [YT04]: 6.08.2015, 27.07.2017, 8.04.2018, 26.07.2019; Gołuchów (6) [YT04]: 15.07.2015; Gołuchów (7) [YT04]: 16.07.2015, 21.07.2015, leg. PŻ, det. JW., 27.07.2015; Jedlec [YT04]: 15.09.2018; Józefów [XT96]: 17.05.2016, 26.05.2016, 6.06.2016, 17.06.2016; Kajew [XT94]: 31.08.2018; Kwileń (2) [XT96]: 29.03.2017; Kwileń (3) [XT96]: 28.04.2013, 3.05.2013, 9.05.2013, 14.05.2013, 20.05.2013, 8.06.2013, 22.06.2013, 10.07.2013, 17.07.2013, 24.07.2013, 27.07.2013, 4.08.2013; Kwileń (4) [XT96]: 20.09.2017, 26.09.2017; Niniew [XT96]: 20.05.2013, 26.05.2013, 17.06.2013, 5.08.2013, leg. PŻ, det. LB; Nowa Kaźmierka [XT96]: 17.05.2016; Piła [YT05]: 16.04.2018, 23.04.2018, 3.05.2018, 6.05.2018, 14.05.2018, 16.05.2018, leg. EM, det. SS; Pleszew (1) [XT95]: 24.05.2018; Pleszew (5) [XT95]: 15.04.2011, leg. PŻ, det. MB, 15.05.2017, 12.06.2017; Pleszew (6) [XT95]: 17.04.2011, 16.07.2011, leg. PŻ, det. MB, 25.04.2013, 30.04.2013, 5.05.2013, 10.05.2013, 17.05.2013, 22.05.2013, 3.06.2013, 10.06.2013, 17.06.2013; Pleszew (9) [XT95]: 24.05.2019; Sowina Błotna [XT94]: 23.09.2016;

Stara Kaźmierka (1) [XT96]: 28.04.2018; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 28.07.2013, 8.05.2019, 16.05.2019; Tomice [XT87]: 26.03.2017; Zawidowice [XT95]: 15.08.2017; Żbiki (1) [XT96]: 17.03.2019; Żbiki (2) [XT96]: 11.07.2016, 2.04.2017, 17.06.2017, 18.06.2017, 10.07.2017, 23.07.2017, 10.08.2017, 26.08.2017, 13.10.2017, 16.10.2017, 20.03.2018, 4.04.2018, 30.04.2018, 25.05.2018, 6.06.2018, 5.07.2018, 20.07.2018, 23.11.2018, 20.03.2019, 20.04.2019, 20.06.2019, 16.07.2019, 25.04.2020, 20.07.2020; Żbiki (3) [XT96]: 13.05.2016, 18.05.2016, 23.05.2016, 28.05.2016; Żbiki (6) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016; Żegocin (1) [XT96]: 1.05.2019, 11.06.2019; Żegocin (4) [XT96]: 11.06.2019; Żegocin (6) [XT96]: 17.05.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek politopowy preferujący otwarte tereny kserotermiczne i umiarkowanie ciepłe. Często spotykany w środowisku antropogenicznym. Na terenie objętym badaniami najbardziej rozpowszechniony gatunek mrówki, wykazany na 37 stanowiskach.

***Lasius platythorax* SEIFERT, 1991**

Broniszewice (10) [XT96]: 16.08.2017; Chocz (2) [XT96], 17.05.2017; Dobra Nadzieja [XT94]: 15.06.2013; Gizałki (2) [XT97]: 6.05.2018, 19.05.2018; Gołuchów (1) [YT04]: 27.10.2013; Gołuchów (2) [YT04]: 14.06.2013; Izbiczno [XT74]: 19.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Kwileń (3) [XT96]: 27.07.2013, leg. PŻ, det. JW., 7.05.2017; Piekarzew [XT85]: 21.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Pleszew (5) [XT95]: 13.06.2013; Pleszew (6) [XT95]: 26.10.2013; Stara Kaźmierka (1) [XT96]: 11.09.2011, leg. PŻ, det. AM; Żbiki (2) [XT96]: 2.04.2017, 29.09.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek najczęściej zasiedlający tereny lesiste, bagna i torfowiska. Rzadko spotykany na obszarach zurbanizowanych. Na terenie badań wykazany na 13 stanowiskach.

***Lasius umbratus* (NYLANDER, 1846)**

Żbiki (1) [XT96]: 11.10.2020, 1w; Żbiki (4) [XT96]: 5.04.2018, 2w.

Rzadko notowany, ale szeroko rozmieszczony gatunek spotykany w różnorodnych siedliskach: lasy, mezotermalne łąki, kamieniołomy, ogrody, żywopłoty, granice gruntów rolnych i tereny zurbanizowane. Na terenie powiatu pleszewskiego odłowiony na 2 stanowiskach (las dębowo-grabowy i ols).

***Formica cinerea* MAYR, 1853**

Broniszewice (9) [XT96]: 23.06.2017; Broniszewice (10) [XT96]: 27.04.2018; Gizałki (1) [XT97]: 6.05.2018, 10.05.2018, 19.05.2018; Gizałki (2) [XT97]: 28.04.2018; Gizałki (3) [XT97]: 21.04.2018, 9.07.2018; Gizałki (4) [XT97]: 21.04.2018; Kwileń (1) [XT96]: 20.09.2017; Niniew [XT96]: 20.05.2013; Orlina Duża [XT97]: 28.04.2018, 6.05.2018, 19.05.2018; Piła [YT05]: 16.04.2018, leg. EM, det. SS.

Szeroko rozmieszczony i ciepłolubny gatunek związany z suchymi terenami otwartymi i lasami. Często stwierdzany na piaszczystych terenach pozbawionych lub pokrytych bardzo ubogą roślinnością. Na terenie powiatu pleszewskiego odłowiony na 10 stanowiskach.

***Formica cunicularia* LATREILIE, 1798**

Broniszewice (7) [XT96]: 17.06.2013; Broniszewice (10) [XT96]: 16.08.2017; Chocz (1) [XT96]: 17.06.2019; Gołuchów (2) [YT04]: 29.07.2017; Kwileń (2) [XT96]: 20.08.2017; Kwileń (3) [XT96]: 2.08.2017; Niniew [XT96]: 5.08.2013; Pleszew (5) [XT95]: 26.04.2017;

Pleszew (6) [XT95]: 15.05.2017; Pleszew (9) [XT95]: 31.05.2019; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 28.07.2013, 11.08.2013; Żbiki (2) [XT96]: 9.07.2019, leg. PŻ, det. JW, 5.05.2017, 15.10.2019; Żbiki (3) [XT96]: 18.05.2016, 23.05.2016.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek związany najczęściej z suchymi i ciepłymi terenami otwartymi. Na obszarze powiatu pleszewskiego wykazany na 13 stanowiskach.

***Formica fusca* LINNAEUS, 1758**

Białobłoty [YT07]: 20.05.2017, 13.08.2017; Broniszewice (6) [XT96]: 2.09.2018; Broniszewice (7) [XT96]: 14.05.2013, 20.05.2013, 17.06.2013; Chocz (1) [XT96]: 17.06.2019; Gołuchów (1) [YT04]: 21.07.2015, leg. PŻ, det. JW., 27.07.2017, 26.07.2019, 25.07.2020; Gołuchów (2) [YT04]: 25.07.2019; Gołuchów (3) [YT04]: 27.07.2019; Gołuchów (4) [YT04]: 26.07.2018; Gołuchów (7) [YT04]: 21.07.2015, leg. PŻ, det. JW., 6.08.2015; Izbiczno [XT74]: 19.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Józefów [XT96]: 6.06.2016; Kwileń (1) [XT96]: 4.06.2017; Kwileń (3) [XT96]: 23.06.2011, leg. PŻ, det. MB, 9.05.2013, 8.06.2013, 24.07.2013, 22.04.2019; Niniew [XT96]: 20.05.2013, 17.06.2013; Nowa Kaźmierka [XT96]: 6.06.2016; Piła [YT05]: 17.04.2018, leg. EM, det. SS; Pleszew (6) [XT95]: 30.04.2013; Sowina [XT94]: 3.08.2017; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 14.05.2013, 26.05.2013, 30.05.2013, 2.06.2013, 9.06.2013, 22.06.2013, 11.08.2013; Szymanowice (1) [XT87]: 3.04.2020; Zawady [XT95]: 28.06.2013; Żbiki (1) [XT96]: 17.06.2018, 5.05.2019; Żbiki (2) [XT96]: 25.06.2017, 15.03.2020; Żbiki (5) [XT96]: 16.09.2017; Żbiki (6) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016, 28.05.2016; Żegocin (1) [XT96]: 18.06.2017, 1.05.2019; Żegocin (2) [XT96]: 15.08.2018; Żegocin (6) [XT96]: 22.05.2017, 29.05.2017, 6.06.2017, 13.06.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek zasiedlający różnorodne siedliska leśne oraz otwarte, zarówno suche jak i wilgotne. Mrowiska zakłada w glebie, w drewnie i pod kamieniami. Na obszarze powiatu pleszewskiego stwierdzony na 28 stanowiskach.

***Formica polyctena* PORSTER, 1850**

Gizałki (2) [XT97]: 6.05.2018; Gołuchów (2) [YT04]: 29.07.2018; Izbiczno [XT74]: 19.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Józefów [XT96]: 17.05.2016, 26.05.2016, 6.06.2016, 17.06.2016; Kowalew [XT85]: 23.07.2018; Nowa Kaźmierka [XT96]: 17.05.2016, 6.06.2016, 26.05.2016; Żbiki (1) [XT96]: 30.09.2018; Żbiki (2) [XT96]: 12.05.2017, 2.06.2017, 4.06.2017; Żbiki (6) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016, 28.05.2016.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek występujący w lasach iglastych i mieszanych, sporadycznie łapany na obszarze lasów liściastych. Gniazda zakłada w miejscach nasłonecznionych: na brzegach lasów, polanach leśnych, wzdłuż dróg leśnych. Na terenie badań odnotowany na 9 stanowiskach.

***Formica pratensis* RETZIUS, 1783**

Chocz (2) [XT96]: 19.07.2019; Gizałki (2) [XT97]: 10.05.2018; Gołuchów (1) [YT04]: 26.07.2019; Gołuchów (2) [YT04]: 29.07.2018, 25.07.2019; Gołuchów (4) [YT04]: 26.07.2018; Kwileń (3) [XT96]: 5.08.2018, 15.08.2019; Niniew [XT96]: 20.05.2013, 26.05.2013, 2.06.2013, 9.06.2013, 17.06.2013, 22.06.2013, 30.06.2013, 10.07.2013, 24.07.2013, 5.08.2013, 11.08.2013; Pleszew (8) [XT95]: 25.05.2018; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 28.07.2013, 8.05.2019; Tursko [YT05]: 31.08.2018; Żbiki (2) [XT96]: 7.06.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek zasiedlający siedliska suche: widne lasy, ciepłe łąki i pastwiska. W powiecie pleszewskim stwierdzony na 11 stanowiskach.

***Formica rufa* LINNAEUS, 1761**

Gizałki (2) [XT97]: 28.04.2018, 6.05.2018; Gizałki (3) [XT97]: 9.07.2018; Gizałki (4) [XT97]: 21.04.2018; Gołuchów (2) [YT04]: 11.07.2020; Kwileń (4) [XT96]: 26.09.2017; Piekarzew [XT85]: 21.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 3.05.2013; Stary Olesiec [XT96]: 9.04.2018; Taczanów (2) [XT84]: 23.03.2020; Żbiki (1) [XT96]: 30.09.2018.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek zasiedlający wszelkie typy lasów, najczęściej lasy iglaste i mieszane. Gniazda zakłada w nasłonecznionych miejscach: na polanach śródleśnych lub na brzegach lasów. Na terenie objętym badaniami łowiony był na 10 stanowiskach.

***Formica rufibarbis* FABRICIUS, 1793**

Broniszewice (7) [XT96]: 9.05.2013; Chocz (3) [XT96]: 21.06.2019; Kwileń (3) [XT96]: 23.06.2011, leg. PŻ, det. MB, 28.04.2013, 9.05.2013, 20.05.2013, 26.05.2013, 19.06.2013, 17.07.2013, 27.07.2013, 4.08.2013; Niniew [XT96]: 9.05.2013, 26.05.2013, 28.07.2013, 11.08.2013; Piła [YT05]: 17.05.2017, 2.06.2017, leg. EM, det. SS; Pleszew (7) [XT95]: 13.06.2017; Pleszew (5) [XT95]: 10.09.2017, 10.05.2020; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 8.05.2019, 16.05.2019, 23.05.2019, 30.05.2019, 6.06.2019; Żbiki (2) [XT96]: 10.08.2019, 25.04.2020; Żbiki (3) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016, 28.05.2016; Żegocin (4) [XT96]: 11.06.2019.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek preferujący ciepłe i otwarte siedliska, zarówno naturalne, jak i antropogeniczne. Pod Pleszewem zanotowany na 11 stanowiskach.

***Formica sanguinea* LATREILLE, 1798**

Białobłoty [YT07]: 13.08.2017; Broniszewice [10] [XT96]: 10.04.2018; Gizałki (3) [XT97]: 21.04.2018; Gołuchów (3) [YT05]: 27.07.2019; Niniew [XT96]: 9.06.2013, 22.06.2013, 11.08.2013; Orlina Duża [XT97]: 22.04.2018; Piła [YT05]: 18.05.2017, leg. EM, det. SS; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 22.06.2013, 30.06.2013, 11.08.2013; Żbiki (5) [XT96]: 16.09.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek zasiedlający siedliska suche. Stwierdzony został zarówno na terenach otwartych, jak i leśnych. Na terenie powiatu pleszewskiego gatunek wykazany na 9 stanowiskach (skraje boru sosnowego, szkółka drzew liściastych, śródleśna wydma, zwirownia, piaszczysty dukt, polana w lesie mieszanym).

***Formica truncorum* FABRICIUS, 1804**

Kwileń (3) [XT96]: 26.05.2017, 1w; Kwileń (4) [XT96]: 20.09.2017, 2w, 26.09.2017, 2w; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 30.05.2019, 5w, 6.06.2019, 2w.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek najczęściej występujący w lasach iglastych i mieszanych. Gniazda najczęściej zakłada w pniach drzew, na mocno nasłonecznionych stanowiskach. Na terenie badań odławiano go na 3 stanowiskach (ogród ze skalniakiem, skraj boru sosnowego, młodnik sosnowy z piaszczyskami).

***Camponotus fallax* (NYLANDER, 1856)**

Broniszewice (1) [XT95]: 16.04.2018; Dobra Nadzieja [XT94]: 1.06.2019; Gołuchów (1) [YT04]: 26.07.2019, 25.07.2020; Gołuchów (2) [YT04]: 14.06.2013, 22.07.2015, 7.06.2016; Gołuchów (5) [YT04]: 16.06.2013, 14.08.2016, 8.04.2018; Kwileń (3) [XT96]: 11.05.2014, 10.08.2017, 22.04.2018, 2.06.2020; Pleszew (5) [XT95]: 10.05.2020; Pleszew

(6) [XT95]: 15.06.2013; Taczanów (2) [XT84]: 23.03.2020; Tomice [XT87]: 25.03.2018; Żbiki (2) [XT96]: 7.08.2018, 2.06.2019, 12.06.2019, 30.06.2019, 25.04.2020, 12.05.2020, 10.06.2020; Żegocin (6) [XT96]: 3.05.2016, 29.05.2017.

Gatunek rzadki, ale szeroko rozmieszczony w Polsce. Związany z jasnymi i suchymi lasami, najczęściej liściastymi, ale wykazywany również z lasów mieszanych i zadrzewień w siedliskach synantropijnych (parki i sady). Gniazda zakłada w martwych częściach żywych drzew lub w drewnianych konstrukcjach. Na terenie powiatu gatunek zanotowany na 12 stanowiskach (stare dęby, stare drzewa owocowe, olsze, szopy ze składowanym drewnem).

Myrmicinae LEPELETIER DE SAINT-FARGEAU, 1835

Myrmica gallienii BONDROIT, 1920

Żbiki (3) [XT96]: 13.05.2016, 1w, 23.05.2016, 1w, pułapki Barbera, odlóg.

Gatunek szeroko rozmieszczony, ale rzadki. Najczęściej związany z podmokłymi łąkami i brzegami jezior i stawów.

Myrmica rubra (LINNAEUS, 1758)

Dobra Nadzieja [XT94]: 15.05.2011, leg. PŻ, det. MB; Gołuchów (3) [YT05]: 27.07.2019; Gołuchów (6) [YT04]: 21.07.2015, leg. PŻ, det. LB; Gołuchów (7) [YT04]: 16.07.2015; Marszew [XT95]: 17.02.2019; Piekarzew [XT85]: 21.04.2011, leg. PŻ, det. MB; Pleszew (4) [XT95]: 20.05.2011, leg. PŻ, det. MB, 15.06.2013; Pleszew (9) [XT95]: 30.04.2019; Żbiki (2) [XT96]: 31.08.2019, 13.10.2019, 25.04.2020; Żbiki (4) [XT96]: 3.01.2018, 5.04.2018, 26.04.2020; Żegocin (6) [XT96]: 17.05.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek zajmujący siedliska charakteryzujące się różnym stopniem wilgotności, od umiarkowanie po bardzo wilgotne łąki, siedliska antropogeniczne, rzadziej lasy. Często stwierdzany w ogrodach i sadach. Na obszarze powiatu pleszewskiego odłowiony na 11 stanowiskach.

Myrmica ruginodis NYLANDER, 1846

Broniszewice (7) [XT96]: 3.05.2013, 9.05.2013, 14.05.2013, 20.05.2013, 17.06.2013; Gizalki (2) [XT97]: 6.05.2018, 19.05.2018; Gołuchów (1) [YT04]: 27.07.2017; Gołuchów (2) [YT04]: 29.07.2017, 25.07.2019, 11.07.2020; Gołuchów (6) [YT04]: 15.07.2015; Gołuchów (7) [YT04]: 27.07.2015; Józefów [XT96]: 17.05.2016, 26.05.2016, 6.06.2016, 17.06.2016; Kwileń (2) [XT96]: 28.04.2013, 15.05.2013, 20.05.2013, 26.05.2013, 2.06.2013, 9.06.2013, 17.06.2013, 17.05.2017; Kwileń (3) [XT96]: 28.04.2013, 20.05.2013, 26.05.2013, 8.06.2013, 22.06.2013, 31.07.2018, 26.08.2017; Niniew [XT96]: 9.05.2013, 20.05.2013, 26.05.2013, 9.06.2013; Nowa Kaźmierka [XT96]: 17.05.2016, 26.05.2016; Piła [YT05]: 6.05.2018, 14.05.2018, leg. EM, det. SS; Pleszew (5) [XT95]: 10.09.2017; Pleszew (6) [XT95]: 30.04.2013, 5.05.2013, 10.05.2013, 22.05.2013, 3.06.2013, 10.06.2013; Pleszew (9) [XT95]: 9.05.2019, 17.05.2019, 24.05.2019, 31.05.2019; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 3.05.2013, 14.05.2013, 20.05.2013, 26.05.2013, 2.06.2013, 9.06.2013, 22.06.2013; Trzebin [XT74]: 8.09.2018; Tursko [YT05]: 31.08.2018; Zawady [XT95]: 28.06.2013; Żbiki (1) [XT96]: 5.05.2019; Żbiki (2) [XT96]: 14.06.2017, 10.08.2017, 30.07.2018, 20.04.2019, 20.08.2019; Żbiki (3) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016; Żbiki (6) [XT96]: 23.05.2016, 28.05.2016; Żegocin (6) [XT96]: 22.05.2017, 29.05.2017, 6.06.2017, 13.06.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek związany najczęściej z lasami lub zadrzewieniami. Na obszarze powiatu pleszewskiego łowiony był na 24 stanowiskach.

Myrmica rugulosa NYLANDER, 1849

Kwileń (3) [XT96]: 7.05.2017, 1w; Pleszew (6) [XT95]: 15.06.2013, 3w, 14.06.2017, 2w; Żbiki (1) [XT96]: 19.07.2017, 2w; Żbiki (2) [XT96]: 12.05.2020, 10w.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek zasiedlający suche siedliska, takie jak mocno nasłonecznione otwarte tereny, łąki śródleśne, ugory i środowiska antropogeniczne. Na terenie powiatu pleszewskiego wykazany na 4 stanowiskach (ogrody ze skalniakami, nieużytek, las dębowo-grabowy).

Myrmica scabrinodis NYLANDER, 1846

Broniszewice (1) [XT95]: 16.04.2018; Gizałki (4) [XT97]: 2.01.2018, leg. TR, det. SS, 21.04.2018; Gołuchów (5) [YT04]: 16.06.2013; Gołuchów (7) [YT04]: 16.07.2015; Kwileń (4) [XT96]: 20.09.2017; Niniew [XT96]: 9.05.2013, 5.08.2013; Nowa Kaźmierka [XT96]: 17.05.2016, 6.06.2016; Pleszew (6) [XT95]: 30.04.2013, 10.10.2013; Pleszew (9) [XT95]: 30.04.2019; Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 11.08.2013; Żbiki (1) [XT96]: 5.04.2018; Żbiki (2) [XT96]: 13.04.2017, 3.07.2018; Żbiki (3) [XT96]: 28.05.2016; Żbiki (6) [XT96]: 13.05.2016, 23.05.2016, 28.05.2016.

Szeroko rozmieszczony i pospolity gatunek zasiedlający siedliska o bardzo zróżnicowanych walorach: łąki, świetliste lasy i bory. Na obszarze powiatu pleszewskiego odłowiony na 14 stanowiskach.

Myrmica schencki VIERECK, 1903

Niniew [XT96]: 20.05.2013, 2w, białe miski, zwirownia.

Szeroko rozmieszczony, ale rzadko notowany gatunek związany z suchymi i ciepłymi łąkami i lasami.

Stenammina debile (FORSTER, 1850)

Józefów [XT96]: 26.05.2016, 1q, pułapka Barbera, brzeg torfowiska.

Gatunek szeroko rozmieszczony, ale ze względu na skryty tryb życia rzadko stwierdzany. Najczęściej wykazywany z cienistych lasów liściastych.

Solenopsis fugax (LATREILLE, 1798)

Gizałki (4) [XT97]: 21.04.2018, 2w, leg. TR, det. SS, TR, przesiewanie ściółki, piaskownia, bór sosnowy.

Gatunek szeroko rozmieszczony, ale ze względu na skryty tryb życia i małe rozmiary ciała rzadko wykazywany. Zasiedla otwarte i suche siedliska, takie jak murawy porastające gleby wapienne lub piaszczyste, skaliste łąki, czy też murawy miejskie. Na terenie Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej znany tylko ze Wzgórz Byszewickich w Dolinie Noteci (RUTA 2007) i Poznania (MICHLEWICZ 2014, SALATA *et al.* 2015).

Tetramorium caespitum (LINNAEUS, 1758)

Broniszewice (1) [XT95]: 16.04.2018; Broniszewice (9) [XT96]: 23.06.2017; Chocz (3) [XT96]: 21.06.2019; Gizałki (1) [XT97]: 6.05.2018; Gizałki (3) [XT97]: 27.08.2019; Gizałki (4) [XT97]: 21.04.2018; Gołuchów (1) [YT04]: 6.08.2015, 27.07.2017; Gołuchów (4) [YT04]: 26.07.2018; Kwileń (3) [XT96]: 20.05.2013, 19.06.2013, 29.03.2017, 17.05.2017, 22.04.2018, 5.08.2018; Niniew [XT96]: 10.07.2013, 28.07.2013; Orlina Duża [XT97]: 22.04.2018, 28.04.2018; Pleszew (5) [XT95]: 8.05.2017; Pleszew (6) [XT95]: 15.05.2017;

Stara Kaźmierka (2) [XT96]: 22.06.2013, 8.05.2019, 16.05.2019, 23.05.2019, 30.05.2019, 6.06.2019; Żbiki (2) [XT96]: 18.09.2015, 13.04.2017, 12.05.2017, 29.05.2017, 25.06.2017, 10.07.2017, 12.08.2017, 26.08.2017, 29.05.2018; Żbiki (3) [XT96]: 1.05.2016; Żbiki (5) [XT96]: 16.09.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek nizinny zasiedlający otwarte i nasłonecznione tereny. Na terenie badań odłowiony na 17 stanowiskach.

***Temnothorax clypeatus* (MAYR, 1853)**

Kwileń (2) [XT96]: 17.05.2017, 3w (SALATA *et al.* 2018); Kwileń (3) [XT96]: 17.05.2017, 2w (SALATA *et al.* 2018).

Bardzo rzadki gatunek dendrofilny, do niedawna znany w Polsce jedynie z Wrocławia i jego okolic. Rekordy z powiatu pleszewskiego zostały już wcześniej opublikowane (SALATA *et al.* 2018), dotąd nie zanotowano tej mrówki nigdzie indziej na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej.

***Temnothorax corticalis* (SCHENCK, 1852)**

Gołuchów (1) [YT04]: 6.08.2015, 2w (SALATA *et al.* 2018); Gołuchów (2) [YT04]: 14.06.2013, 5w, 29.07.2017, 1w (SALATA *et al.* 2018).

Rzadki dendrofilny gatunek, najczęściej spotykany na starych drzewach liściastych. Dane z powiatu pleszewskiego opublikowano już wcześniej (SALATA *et al.* 2018).

***Temnothorax crassispinus* KARAVAEV, 1926**

Gizałki (2) [XT97]: 2.01.2018, leg. TR, det. SS; Gizałki (4) [XT97]: 21.04.2018; Gołuchów (2) [YT04]: 16.03.2017; Gołuchów (8) [YT04]: 3.06.2011, leg. PŻ, det. MB; Józefów [XT96]: 17.06.2016; Kwileń (2) [XT96]: 15.05.2013, 26.05.2013, 29.03.2017; Kwileń (3) [XT96]: 11.05.2014; Nowa Kaźmierka [XT96]: 17.05.2016; Pleszew (5) [XT95]: 16.10.2017; Pleszew (9) [XT95]: 31.05.2019; Taczanów (1) [XT84]: 30.03.2019; Tomice [XT87]: 26.03.2017; Żbiki (1) [XT96]: 16.04.2018, 17.06.2018; Żbiki (4) [XT96]: 5.04.2018, 17.03.2019; Żbiki (7) [XT96]: 27.01.2019; Żegocin (1) [XT96]: 29.05.2017, leg. PŻ, det. LB; Żegocin (6) [XT96]: 22.05.2017, 29.05.2017, 6.06.2017, 13.06.2017.

Pospolity i szeroko rozmieszczony gatunek związany z lasami. Na terenie badań stwierdzony na 17 stanowiskach.

***Temnothorax interruptus* (SCHENCK, 1852)**

Gizałki (1) [XT97]: 6.05.2018, 1w, pułapka Barbera, nasłoneczniony fragment boru sosnowego.

Bardzo rzadki i ciepłolubny gatunek związany z otwartymi terenami. Dotychczas wykazany jedynie z kilku stanowisk na terenie Polski. CZECHOWSKI *et al.* (2012), w oparciu o nieopublikowane dane, podają ten gatunek z jednego stanowiska na obszarze Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (Gryżyński Park Krajobrazowy). Stanowisko z Gizałek potwierdza obecność gatunku na terenie tej krainy.

***Temnothorax parvulus* (SCHENCK, 1852)**

Broniszewice (11) [XT96]: 25.03.2019, 5w; Dobra Nadzieja [XT94]: 1.06.2019, 3w; Ludwina [XT94]: 18.02.2019, 4w; Marszew [XT95]: 17.02.2019, 8w; Żbiki (1) [XT96]: 19.03.2017, 2q, 7w, 20.08.2017, 1w (Salata *et al.* 2018), 11.03.2019, 50w.

Rzadki gatunek związany z jasnymi i ciepłymi lasami liściastymi i mieszanymi. Po raz pierwszy zanotowany na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej pod Pleszewem (SALATA *et al.* 2018). Podane tu kolejne stanowiska sugerują, że jest to bardziej rozpowszechniony gatunek. W większości przypadków wykryto go przesiewając ściółkę zebraną spod drzew.

Leptothorax gredderi MAYR, 1855

Żbiki (6) [XT96]: 23.05.2016, 1w, pułпка Barbera, skraj boru sosnowego.

Rzadki gatunek preferujący lasy liściaste i mieszane, najczęściej spotykany w dąbrowach. Gniazda zakłada w martwym drewnie lub pod korą i blisko ściółki w żywych drzewach.

PODSUMOWANIE

W wyniku badań terenowych przeprowadzonych w latach 2011–2020 na terenie powiatu pleszewskiego wykazano 33 gatunki mrówek należących do 10 rodzajów. Najliczniej reprezentowane były rodzaje: *Formica* (9 gatunków), *Lasius* (7 gatunków) i *Myrmica* (6 gatunków). Na szczególną uwagę zasługują gatunki należące do rodzaju *Temnothorax*. Powiat pleszewski jest, jak do tej pory, jedynym znanym na obszarze Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej miejscem występowania *T. parvulus* i *T. clypeatus*, ponadto odnotowano tutaj inne rzadkie gatunki z tego rodzaju – ściśle związane z ciepłymi siedliskami: *T. interruptus* i *T. corticalis*. Kolejnym ciepłolubnym gatunkiem wykazanim po raz pierwszy na Nizinie Wielkopolsko–Kujawskiej w okolicach Pleszewa jest *L. emarginatus*. Warto zaznaczyć, że jest to najdalej na północ wysunięte stanowisko tego gatunku w Polsce. Podsumowując nasze wieloletnie badania, należy podkreślić, że w wyniku przeprowadzonych prac terenowych wykazane zostały trzy nowe gatunki mrówek dla Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej. Znacznie poszerzona została również wiedza o zasięgu występowania oraz potencjalnym kierunku ekspansji rzadkich i ciepłolubnych gatunków mrówek w tej części Polski.

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC L., WALEŃSKI A. 2020. Nowe stanowiska rzadkich mrówek (Hymenoptera: Formicidae) z Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej i Wyżyny Małopolskiej. *Acta entomologica silesiana* 28 (online 005): 1–3.
- CZECHOWSKI W., RADCHENKO A., CZECHOWSKA W., VEPSÄLÄINEN K. 2012. The ants of Poland with reference to the myrmecofauna of Europe. *Fauna Poloniae*, Vol. 4, NS. Warszawa, Natura Optima Dux Foundation, 496 pp.
- KONDRACKI J. 2011. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa: 440 pp.
- MICHLEWICZ M. 2014. Kolejne stanowisko mrówki *Solenopsis fugax* (LATREILLE, 1798) (Hymenoptera: Formicidae) na terenie Niziny Wielkopolsko–Kujawskiej. *Wiadomości entomologiczne* 33(4): 288.
- RUTA R. 2007. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) kserotermicznych Wzgórz Byszewickich w Dolinie Noteci. *Nowy Pamiętnik Fizjograficzny* 5(1–2): 49–107.
- SALATA S., MICHLEWICZ M., SZWAJKOWSKI P. 2015. Materiały do poznania myrmekofauny Polski. *Wiadomości entomologiczne* 34 (4): 57–66.
- SALATA S., ŻURAWLEW P., KOWALCZYK J.K. 2018. Nowe dane o rozmieszczeniu wybranych gatunków mrówek (Hymenoptera: Formicidae) w Polsce. *Wiadomości entomologiczne* 37 (1): 46–53.
- ŻURAWLEW P. 2014. Niezwykła przyroda powiatu pleszewskiego. Starostwo Powiatowe w Pleszewie, 172 pp.
- ŻURAWLEW P. 2018. Przyroda parków podworskich powiatu pleszewskiego. Starostwo Powiatowe w Pleszewie, 160 pp.
- ŻYLA W., ŻURAWLEW P., WENDZONKA J. 2020. Osowate (Hymenoptera: Vespidae) powiatu pleszewskiego (Nizina Wielkopolsko–Kujawska). *Acta entomologica silesiana* 28 (online 010): 1–10.

Accepted: 22 September 2021; published: 5 November 2021

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>